

Búcsú Madas Lászlótól

A Erdészeti és Faipari Egyetem első évét 1964. június 27-én, Magyarországi Szent László király napján abszolváltam Sopronban. Ugyanígy végzett néhai Eőry Gyula barátom és évfolyamtársam is. Ebéli örömeinkből kifolyólag felmentük az Alpesi vendéglőbe egy sörre.

– Mit csinálsz a nyáron? – Kérdezte Gyula iszogatók közben.

– Dolgozom.

– Te Bánó! – Mondta Gyula élénken. Gyere Visegrádra! Én el tudom intézni, hogy a visegrádi erdészettervező alkalmaz téged a nyárra. Madas Lászlónak hívják. Tudod, ez egy rendkívüli ember...

Néhány nap múlva Madas László előtt álltam Visegrádon. Vigyázzállásban, fegyelmezetten, a munkavállalásra felkészülten. Úgy, ahogy egy zöldfülű baleknak állnia kell egy nagyhírű és nagynevű Firma előtt. Ő azonban mit sem adott erre. Vidáman mosolygott. Szemből az emberség, a szeretet, a bizalom és sok egyéb hasonló más sugárzott. Meleg, barátságos szavakkal köszöntött, miközben többször és rendszeren hátra sózott. Ezután jobb kezét a jobb vállamra téve maga mellé húzott, és néhány szóval ismertette a munkámmal kapcsolatos elképzeléseit olyan természetességgel, olyan barátságossággal, mintha mindig is ismertük volna egymást, mintha Ő mindig is az én Nagy Barátom lett volna. Mondandóját befejezve beugrott a Gál Jenő vezette dzsipjébe és elhajtott.

Ahogy egyedül maradtam – valamilyen egészen boldog lelkiállapotban – „Eőry Gyula jellemzésére gondoltam... Valóban... Ez egy rendkívüli ember. Véleményem az évtizedek során semmit sem változott. Most, a ravatal előtt állván is csak az élet kérlelhetetlen törvényei kényszerítenek arra, hogy az igeidőt megváltoztassam: Madas László egy rendkívüli ember volt. Tőle búcsúzómost az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége és tagjai, a pilisi erdészek, valamint elsősorban a Visegrádi Erdészeti területén levő településeken élő jelenlegi és múltbéli erdőgazdasági dolgozók nevében.

*

Madas László életútját egy nekrológ keretében ismertetni lehetetlen. Csak a kitüntetései felsorolása kitenne önmagában egy búcsúbeszédet. Mindezek felül lelki szemeimmel itt látom magam előtt Őt, amint szemöldökét felhúzva, jobb keze mutató ujját felemelve, derűs

szemeit rám szegezve, mosolygó arccal mondja: Tudod, tudod tél van, hideg van. Röviden mondd, mert fájnak a barmataim...

– 1920. július 26-án születik Sopronban a Muck erdészdinasztia harmadik generációsaként.

– Az erdőmérnöki diplomát 1942-ben szerzi a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem soproni Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán.

– '42-'43 között a Kar Út- és Vasútépítési Tanszékének adjunktusa.

– '43-'49 között háborús szolgálat, melyből 3,5 év hadifogság.

– '49-'54 között számos államerdeszeti beosztást tölt be.

– '54-'68 között a Visegrádi Erdészeti erdészettervezője.

– '69-'83 között a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság igazgatója.

– 1983-tól nyugállományba vonul.

*

Élete meghatározója volt a sport. Már az egyetemi tanulmányok megkezdése előtt magasugrásban ifjúsági magyar bajnok volt. Egyetemistaként az Egyetem atlétacsapatának vezéralakja.

Egyszer például Tatabányára indult egy atlétikai versenyre, de a gyorsvonal nem állt meg Tatabányán, így be kellett utaznia Budapestre. Pesten vett egy sportújságot, és látta, hogy egy tehetségkutató verseny lesz a BBTE (ma VASAS) pályán. Kiment a versenyre, elindult 100 méteren, és megverte az akkori magyar bajnokot.

1943 nyarán már elhagyta az Egyetemet, amikor augusztusban országos atlétikai bajnokságot rendeztek Pesten. A MAFC Sopron számított rá, ő pedig igent mondott a rajtra. Tréning nélkül indult a versenyen. Élete legjobb eredményével, ráadásul az év legjobb magyar magasugró eredményével győzelemre vitte Sopron ötös magasugró csapatát. Országos bajnokok lettek. Neves sportújságíró készített vele riportot, melyből nagy cikket írt. Címe: „A legszerényebb magyar atléta”. Egyik valómása a cikkben: „A sport életem elválaszthatatlan része, hozzátartozik a lélek és test harmonikus összhangjához; Az eredmény nem fontos, ha jön, örülök neki.”

*

Erdészihivatására mi sem jellemzőbb, mint a 82 éves korában írt önéletrajza első mondata: „Erdésszé válásom 1920-ban, megszületésemmel kezdődött.”

Polihisztor erdész volt. Nemcsak értett az erdőgazdálkodás minden ágazatához, hanem egyaránt szíven is viselte mindegyiket. A vadgazdálkodást éppúgy, mint az erdőművelést, avagy az erdőfeltárást, avagy a jóléti erdőgazdálkodást. Tengernyi mondandóm lehetne... De csak egy-két szilánk:

Az erdészársadalom Madas Lászlónak köszönheti, hogy a Biolley-féle száralás magyar kísérleti eredményeit tanulmányozhatja a Visegrád, Erdőnyabükkösben. A területet az '50-es évek közepén ő alakította ki, és amellyel ő foglalkozott évtizedeken keresztül. A nemzetközi összehasonlításra is alkalmas, szabályszerűen és folyamatosan mért és dokumentált kísérleti területen meg lehet tekinteni a száraló erdők minden lényeges elemét.

– A „Közéltés és szállítás hegyvidéki erdeinkben” című könyvet Pankotai Gáborral együtt írják.

– Német szakírók remek munkáit fordította magyarra.

– Sok-sok értékes cikke jelent meg.

*

Munkásságában mind nagyobb súlyt kap a természet, ezen belül az erdő és az ember kapcsolata, kölcsönhatása. Felismeri, hogy ennek a kapcsolatnak a kölcsönösen jó kialakítása a civilizáció egyik létkérdése lett. Pilisi tájfejlesztési munkálkodásának egyik mérföldköve az 1969. január elsején alapított Pilisi Állami Parkerdőgazdaság, melynek igazgatójává őt nevezik ki. 1973-ban munkásságára már felfigyel az Európa-díjat odaítélő Goethe Alapítvány is, melynek mind az elnöke, mind a Kuratórium valamennyi tagja ellátogató Visegrádra. A vendégeket elvárta zsolta a táj szépsége. A Kuratórium tagjait azonban nemcsak a táj varázsolta el, hanem Madas László egyénisége is. Ünnepelesen kijelentették, hogy éven-

ként itt, a mi Pilisünkben volna kedvük eldönteni: ki és miért kapja az éppen esedékes Európa-díjat...

Madas László nélkül nem fürödhetünk volna sok évig a Lepencei Sportfürdőben. Madas László nélkül nem épült volna meg a Mogyoróhegyi Kiránduló és Oktató Központ.

Szakmai munkásságáról mindez azonban még dióhéjba történő foglalattal sem volt.

*

Élete vezérelvei voltak:

– Szerényen nyerni és elegánsan veszíteni, valamint:

– ha elbuknál, állj fel!

Nemcsak vallotta őket, hanem így is élt.

Számtalan történetet mondhatnék az emberségéről, nagyúri modoráról, de csak egyet engedhetek meg magamnak:

Amikor 1968 őszén a Pilisbe kerültem, Pilismaróton kaptam egy kis lakást. – Mikor tartasz egy lakásszentelő tarokkpartit? – kérdezte.

A szervezői előkészületek közben vált köztudottá, hogy Madas Lászlót 1969. január elsejével a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság igazgatójának nevezik ki. Ekkor úgy gondoltam, hogy részemről,

Erdőanyai zsoltár

Madas László emlékére

– Üdvöz' légy, mi Urunk,
Erdőnket teremtő!
Hozzá hű fiadnak
Mindensége, nemtő:
Ifjonti tölgyek,
Bükkök színe, árnya,
Lombjuk káprázata,
S mindegyikük társa,
Kőrisek, juharok
S az egész rengeteg...
Egyhelyben is élet,
Értelem, szeretet,
Küzdelem és szépség,
Feltörekvés száz szám',
Végtelen szabadság
– Gyökereik láncán...

Majd' száz év türelem-
Burkot Időnk tör fel,
Míg Karácsony éjjel
A Szentlélek jön el,
És karodba fonva,
Magához ölel, mint
Most, úgy mindörökké.

Amen!

Visegrád, 2009. Szilveszter
Apatóczy István

a balek-mérnöktől közvetlenkedés lenne a szervezés további folytatása. Január közepén azonban úgymond ő „vont felelősségre”: Mi lesz a lakásszentelő partival?

A partit egy január végi hétfő délutánra szerveztem meg. Ugyanerre a napra szervezett a Miniszterelnökség egy Pilismarót-hamvaskői kormányvadászatot, ahol a politikai házigazda Fehér Lajos miniszterelnök-helyettes, a szakmai házigazda pedig Madas László parkerdő-igazgató volt. Így meghíusult a részvétele a partin. – Gondoltam én. Ő azonban másként gondolta:

Este fél nyolc körül fejeződött be a hamvaskői program, amikor Fehér Lajos közölte: Madas elvtárs, magát én viszem haza. A miniszterelnök-helyettes Mercédesze rövid idő alatt a Madas-ház elé ért Visegrádon. A két férfi elbúcsúzott egymástól. Madas László bement a lakásába, köszöntötte hitvesét, akivel vidáman még azt is közölte: Még nem értem haza, percek múlva indul a buszom. Ezután elkészönt, majd kisietett a Visegrád–Kápolna buszmegállóhoz. Felszállt a 20.45-ös autóbuszra. 29 perc múlva már ismét Pilismaróton volt a templomnál. Innen csak egy kilométert gyalogolt, majd kopogott a lakásajtómon, és bejött a lakásba. Megígértem, hogy eljövök hozzád. Itt vagyok. Ezt értékd!

*

Nyugállományba vonult. Ezt az életformát nem neki találták ki. Szigorú fogadalmat kötött: „A Parkerdő székházába csak akkor megyek, ha hívnak, és csak akkor vállalok feladatot, ha ellenszolgáltatás nélkül végezhetem. Nem kívánok még véletlenül sem félreérthető helyzetet okozni.”

Ahogy teltek a nyugdíjas évek, ugyan mindinkább aggodóbb lett, de mindig derűsen mondta: Csak egy, ami

felderít: A pilisi erdők jövő tavasszal is kizöldülnek!

Vágyott szakmája gyakorlására. Erdőbéli fiával – ahogyan Koncz Antal kerületvezető erdészt nevezte – gyakran járt ki Erdőnyába. Ilyenkor üdült fel, ilyenkor tudta feledni jelen világunk sötét foltjait. Elkeseredettnek sosem láttuk. Önuralma határtalan volt. Barátjának 2008. év végén írt levelében írja: „Hálásan élvezzük feleségemmel az együtt megöregedés istenadta örömét és biztonságát, így könnyebben viseljük el a vénülés megpróbáltatásait.” Készült a nagy útra. Csendben, magába zárkózottan, de félreérthetetlenül.

*

Madas Lászlót az élet számtalan kitüntetéssel halmozta el: Sok-sok kitüntetéssel kapott a közigazgatás, az oktatás, az erdőgazdálkodás, a környezetvédelem területén végzett tevékenységéért. Európa-díjas mérnök, a Bedő Albert-díj, a Munka Érdemrend arany fokozatának birtokosa, Visegrád Város díszpolgára, az Országos Erdészeti Egyesület Tiszteletbeli Tagja, a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztje birtokosa, vasdiplomás erdőmérnök. Mégis, ha én emlékezni fogok Madas Lászlóra, akkor nem a címei, nem a kitüntetései jelennek meg elsőként előttem, hanem a nagy tudású, a segítőkész, a bajtársias, az emberséges, az elegáns stílusú, a fenséges udvariasságú Tanítómester, a Példakép.

*

Madas László úgy halt meg, ahogyan egész életében élt: A szentestét nagy családja körében szeretettel övezve töltötte el. Udvariasan megvárta a Megváltó eljövételét, majd utána röviddel, hitvese jelenlétében, szerényen elment...

Ő már a Mindenhatónál van. Az üdvözültek boldogságával ott is marad mindörökké...

Bánó László

